ZFA5159C48F

RAADSVOORSTEL

gemeente Westervoort

Onderwerp : Kadernota Samen aan zet 2022 en verder beschermd wonen

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/086629/201533824
Portefeuillehouder: **:** J.P. Breunissen

Opsteller : L.Stelder
Team : Sociaal Domein1
Telefoonnr. :088 6953329

Samenvatting

De 10 gemeenten van regio Centraal Gelderland (Arnhem, Rheden, Renkum, Lingewaard, Duiven, Westervoort, Overbetuwe, Doesburg, Rozendaal en Zevenaar) werken sinds 2019 aan de regionale transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis.
De gezamenlijke gemeenten staan voor een belangrijke vervolgstap in dit transformatieproces. Met ingang van 2022 is de inhoudelijke doordecentralisatie beschermd wonen een feit en met ingang van 2023 ook de financiële doordecentralisatie. Alleen door regionaal samen te werken kunnen we het nodige vangnet bieden voor de meest kwetsbare inwoners. Dit is een wettelijke verplichting waarbij de Norm voor Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen (NvO) kaderstellend is.

De Kadernota “Samen aan zet: de volgende stap in de transformatie” beschrijft de kaders die aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden voorgelegd. Binnen deze kaders kan het college nieuwe samenwerkingsafspraken maken, die juridisch, financieel en organisatorisch geborgd kunnen worden. En binnen deze kaders geeft het college uitwerking aan de transformatie opgave van beschermd wonen op lokaal niveau en regionaal niveau. Kern van deze verandering is dat beschermd wonen veel meer “lokaal” in de wijk wordt georganiseerd. Kwetsbare inwoners kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen en zijn onderdeel van de samenleving. Voor hen die het nodig hebben blijft beschermd wonen als vangnet bestaan.

Om een beeld te krijgen van het aantal inwoners dat momenteel gebruikt maakt van beschermd wonen via de Wmo, enkele getallen: in de gehele regio Centraal Gelderland hebben 550 inwoners een Wmo beschikking voor beschermd wonen. Hiervan wonen 4 mensen in Westervoort. (meetmoment augustus 2021, dit waren in 2018 nog 40 personen.)

Beslispunten

1. De regionale kadernota ‘Samen aan zet 2022’ vast te stellen met de daarin beschreven uitwerkingspunten, als basis voor de regionale samenwerking en transformatie opgave van beschermd wonen naar beschermd thuis in de regio Centraal Gelderland;
2. Kennis te nemen van het bijgevoegde Bestuurlijk akkoord Beschermd Wonen, waarin afspraken zijn overeengekomen die worden uitgewerkt in een convenant en regionale begroting voor 2022 en verder (bijlage);
3. Financiële middelen die de gemeente vanaf 2023 van het Rijk ontvangt in te zetten voor beschermd wonen, voor de uitvoering van de regionale kadernota, te vertalen naar een regionaal uitvoeringsplan en een lokaal uitvoeringsplan voor onze gemeente. Er zal op worden gestuurd om binnen de financiële kaders te blijven van het nieuwe verdeelmodel.

Aanleiding

De 10 gemeenten van regio Centraal Gelderland staan voor een belangrijke vervolgstap in het transformatieproces. Met ingang van 2022 is de inhoudelijke doordecentralisatie beschermd wonen een feit en met ingang van 2023 ook de financiële doordecentralisatie. Alleen door regionaal samen te werken kunnen de regiogemeenten het nodige vangnet bieden voor de meest kwetsbare inwoners. Dit is ook een wettelijke verplichting waarbij de Norm voor Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen (NvO) kaderstellend is.

In een eerder stadium heeft het college de raad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd (juli 2021) over de planning voor de inhoudelijke en financiële doordecentralisatie van beschermd wonen.

Deze kadernota “Samen aan zet” is de eerste vervolgstap in het proces.
De nota beschrijft de visie en de kaders met betrekking tot de verdere decentralisatie van beschermd wonen met de volgende uitwerkingspunten:

- Preventie, vroegsignalering en een doorgaande lijn in de ondersteuning staan centraal
- Integrale ondersteuning vraagt om lokale regie, en flexibel op- en af te schalen ondersteuning
- De toegang tot beschermd wonen wordt lokaal, elke gemeente blijft verantwoordelijk voor de eigen inwoner
- Zonder woningen geen transformatie, creatieve oplossingen zijn nodig
- Er worden lokale afspraken over uitstroom vanuit een regionaal kader gemaakt
- Beschermd wonen wordt een regionaal vangnet. Dit vangnet blijft altijd nodig
- Een stevige lokale basis zorgt dat het regionale vangnet kan functioneren
- Er wordt gestreefd naar een breed palet aan zelfstandige woonvormen en ondersteuningsarrangementen
- Kwaliteit staat voorop in het contracteren van aanbieders
- Het regionaal zorglandschap is betaalbaar nu en in de toekomst.

Als de nota wordt vastgesteld door de gemeenteraad geeft het college verder uitvoering aan regionale samenwerking en de transformatie opgave op het gebied van beschermd wonen op de volgende manier:

- De regionale kadernota wordt regionaal vertaald in jaarlijkse uitvoeringsplannen. Elk jaar wordt een regionaal uitvoeringsplan opgesteld en elke twee jaar wordt de koers geëvalueerd en bijgesteld indien nodig.
- De gemeente maakt elke twee jaar een lokaal plan met niet vrijblijvende (woon)afspraken. Hiervoor worden de ambulantiseringsmiddelen vanaf 2021 ingezet.
    Op dit moment gebeurt er al veel in onze gemeente. We hebben een uitgebreide ontmoetings- en ondersteuningsgemeenschap “Connection” waar op een laagdrempelige manier voor en door mensen met een psychische kwetsbaarheid ondersteuning geboden wordt, we hebben een activiteitencentrum (voorheen sociale supermarkt), we zetten activerend werk in, we zijn in gesprek met de GGZ-instellingen over de verbinding van de GGZ in de wijk. We hebben de aanpak verwarde personen verder doorontwikkeld en we zetten in op vroeg signalering van kwetsbare inwoners. Daarnaast zijn we in gesprek met Vivare over woonafspraken voor de uitstroom van beschermd wonen. In het kader van de woonvisie is extra aandacht voor de combinatie wonen en zorg. Hierbij is ook het beschermd wonen een belangrijk aandachtspunt. Al deze ontwikkelingen worden verwerkt in het lokale plan dat

we in het eerste kwartaal 2022 in overleg met de participatieraad gaan ontwikkelen
- De regionale programma coördinatie blijft bestaan en er wordt in 2022 gewerkt met een regionale opstapbegroting. Het regionaal uitvoeringsplan wordt gekoppeld aan een regionale begroting.
- Er wordt een convenant opgesteld en ondertekend om regionale samenwerking te regelen met een meerjarige intentie, waarbij tussentijds (twee jaarlijks) geëvalueerd wordt.
- De gemeente borgt met een mandaatbesluit de uitvoering beschermd wonen in 2022 door de gemeente Arnhem t.b.v. toegang.
- Het voornemen is om regionale uitvoeringstaken vanaf 2023 onder te brengen bij de MGR regio Midden Gelderland. Dit wordt nog verder uitgewerkt. De gemeenteraad wordt medio 2022 om een zienswijze hierover gevraagd.
- Vanaf 1-1-2023 wordt de toegang tot beschermd wonen lokaal ingericht. Met een zorgvuldig implementatietraject wordt de huidige regionale toegang via de wijkteams Arnhem vervangen door een nieuw hybride toegangsmodel met een lokale toegang en een regionaal expertiseteam.

Planning

December 2021
- Vaststellen van de kadernota “Samen aan zet” door de gemeenteraad

Per 1 jan 2022
- Ondertekenen van het convenant door het college
- Werken op basis van het gezamenlijk ondertekend convenant.
- Werken aan de hand van de kadernota “Samen aan zet”.
- Werken met de opstapbegroting 2022 (opstapjaar).

Per 1 jan 2023
- Start met vernieuwde toegang (‘hybride model’).
- Start nieuwe inkoopperiode.
- Gezamenlijke integrale begroting en financiële doorkijk 10-jarige periode.
- Verder met convenant in 2023 als governance (na actualisatie) bij positieve ervaring, een zwaardere variant indien noodzakelijk.

Beoogd effect

De regiogemeenten geven invulling aan de wettelijke verplichting tot regionale samenwerking zoals afgesproken door het Rijk en de VNG in de zomer van 2020. Als de centrumgemeenteconstructie per 31 december 2021 eindigt zijn er nieuwe samenwerkingsafspraken nodig, die financieel, juridisch en organisatorisch geborgd moeten worden. De onderliggende regionale kadernota ‘Samen aan zet 2022 e.v.” vormt de basis om de regionale samenwerking verder in te richten.

Argumenten

1. *De regionale kadernota ‘Samen aan zet 2022’ met de daarin beschreven uitwerkingspunten vast te stellen als basis voor de regionale samenwerking en transformatie opgave van beschermd wonen naar beschermd thuis in de regio Centraal Gelderland.*

1.1 Door het vaststellen van de kadernota “Samen aan zet 2022” wordt een richting en aanpak vastgesteld die door alle regiogemeenten gedragen wordt. Waardoor er een

gezamenlijke basis komt voor de verdere uitwerking van de transformatie opgave van beschermd wonen naar beschermd thuis.

1.2 Vanuit het Rijk zijn gemeenten verplicht tot niet vrijblijvende samenwerking bij de decentralisatie beschermd wonen. Deze kadernota vormt de onderlegger tot deze niet vrijblijvende samenwerking.

2. Kennis te nemen van het bijgevoegde Bestuurlijk akkoord Beschermd Wonen, waarin afspraken zijn overeengekomen die worden uitgewerkt in een convenant en regionale begroting voor 2022 en verder (bijlage)

2.1 Door kennis te nemen van het bestuurlijk akkoord beschermd wonen, is de raad op de hoogte van de samenwerkingsafspraken voor 2021 en de bouwstenen voor het op te stellen convenant voor de samenwerking in de transformatieperiode vanaf 2022.

3. Financiële middelen die de gemeente vanaf 2023 van het Rijk ontvangt in te zetten voor beschermd wonen voor de uitvoering van de regionale kadernota, te vertalen naar een regionaal uitvoeringsplan en een lokaal uitvoeringsplan voor onze gemeente. Er zal op worden gestuurd om binnen de financiële kaders te blijven van het nieuwe verdeelmodel.

3.1 Met ingang van 2023 is de financiële doordecentralisatie van Beschermd wonen een feit. Nu ontvangt centrumgemeente Arnhem de gelden voor beschermd wonen. Maar vanaf 1 januari 2023 ontvangen alle regiogemeenten een deel van de financiering van beschermd wonen. Met een ingroeipad van 10 jaar worden alle gelden over de regiogemeenten gedecentraliseerd. Door de toezegging van alle regio gemeenten dat deze gelden ingezet worden voor de uitvoering van de regionale kadernota en de lokale uitvoeringsplannen, wordt de samenwerking geborgd om het nodige vangnet te bieden voor de meest kwetsbare inwoners en beschermd wonen in de regio te blijven aanbieden.

Kanttekeningen

Het financiële verdeelmodel is nog in ontwikkeling.

1.1 Het objectieve financiële verdeelmodel is in hoofdlijnen bekend gemaakt, maar nog in ontwikkeling. Het bepalen van het definitieve verdeelmodel is een ingewikkelde operatie en is al meerdere keren uitgesteld. De verwachting is dat in de loop van 2022 de definitieve invulling bekend wordt gemaakt, maar dit is mede afhankelijk van het nog te vormen kabinet.

Financiële paragraaf

De gemeente Westervoort verwerkt een en ander budgettair neutraal in de begroting. Dit houdt in dat de gelden die de gemeente ontvangt voor deze taak, ook besteed worden aan het uitvoeren van deze taak.

Uitgangspunten voor onze financiële afspraken vanaf 2022 zijn geregeld in het bestuurlijk akkoord juni 2021 (bijlage) dat inmiddels door alle 10 colleges is vastgesteld. In dit akkoord is het volgende geregeld:

- Uitgangspunt is dat de regiogemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de financiële dekking van de regionale begroting voor inwoners met psychische kwetsbaarheid en lichte verstandelijke beperking (LVB) die gebruik moeten maken van de regionale (vangnet)voorzieningen voor beschermd wonen en beschermd thuis.

- Alle gemeenten zijn bereid om gedurende het ingroeipad 2023-2032 de Rijksmiddelen die zij krijgen voor zorg en ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en LVB, aan te spreken/ in te brengen ter dekking van de kosten van de op te stellen integrale regionale begroting voor beschermd wonen/ beschermd thuis 2023 e.v. voor deze betreffende doelgroepen. Er wordt gestuurd om binnen de kaders van het nieuwe financiële verdeelmodel te blijven
- De Rijksgelden dienen meerjarig voldoende te zijn om goede zorg te verlenen in het lokale veld, dichtbij de inwoners, en opschaling naar duurdere zorg te helpen voorkomen, en hiermee ons in staat te stellen om binnen de financiële kaders te blijven.
- Het College van B&W van Arnhem stelt aan haar gemeenteraad voor om bij een eventuele onderbesteding op de zorgkosten Beschermd Wonen in 2021, dit bedrag te reserveren en deze middelen mee te nemen naar de regionale opstapbegroting 2022.
- Voor 2021 worden de middelen uit het hoofdlijnenakkoord GGZ (ambulantiseringsmiddelen) ingezet voor de ambulantiseringsopgave en de sociaal domein kosten van alle gemeenten voor de BW doelgroep. Dit zijn Rijksmiddelen die beschikbaar worden gesteld voor de ondersteuning van de inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
- De afspraken over de LVB-middelen zoals die van 2017 tot 31-12-2020 golden, worden voortgezet in 2021 en 2022. Hierover zijn afspraken gemaakt in een bestuurlijk akkoord.
- Vanaf 2022 zijn de ambulantiseringsmiddelen onderdeel van de regionale' opstapbegroting'. In het regionaal plan wordt regionale inzet, incluis de programma organisatie, beschreven.

Daarnaast is er de onzekerheid over de gevolgen van het objectieve verdeelmodel. Met de decentralisatie worden financiële middelen die nu naar de centrumgemeente Arnhem gaan, verdeeld over alle regiogemeenten. Hiervoor is een groeipad aangehouden van 10 jaar, ingaand op 1 januari 2023. De verdeling over de regio wordt berekend op basis van een objectief verdeelmodel. Van oudsher is er in de regio Midden-Gelderland een groot aanbod aanwezig voor deze vorm van zorg, waardoor er relatief veel mensen in zorg zijn ten opzichte van andere regio’s. Het objectieve verdeelmodel houdt géén rekening met deze historische ontwikkelingen, maar gaat uit van objectieve criteria. Dit heeft tot gevolg dat de regio Centraal-Gelderland naar alle waarschijnlijkheid een financiële nadeel gemeente wordt. Maar dit wordt pas duidelijk als het objectieve verdeelmodel definitief bekend is. De verwachting is dat dit halverwege 2022 zal zijn. Dit is ook afhankelijk van het nieuw te vorm kabinet.

Op dit moment wordt er alles aan gedaan om de kosten van beschermd wonen omlaag te krijgen. Door beschermd wonen meer om te zetten richting beschermd thuis en zelfstandig wonen in de wijk. Zoals eerder is afgesproken komt er een risicoanalyse als bekend is hoe het objectieve verdeelmodel eruit komt te zien.

Communicatie

Met de participatieraad van Westervoort worden gesprekken gevoerd op welke manier participatie vorm krijgt bij de ontwikkeling van het lokale plan.

Intergemeentelijke samenwerking

Vanuit rijkswege zijn de regiogemeenten verplicht tot samenwerking. De Norm van opdrachtgeverschap is hierbij kaderstellend.

Relatie met het herstelplan

We hebben de opdracht om deze taak te organiseren binnen de budgetten die hiervoor komen vanuit de rijksoverheid.

Duurzaamheid

Het gaat hier om een kadernota die er vooral op gericht is om de samenwerking tussen de regiogemeenten te borgen. Het aspect duurzaamheid is hier niet van toepassing

Bijlagen

201532917 Raadsbesluit
201532916 Kadernota “Samen aan zet”
201532915 Bestuurlijke akkoord “Samen aan zet”

Burgemeester en wethouders van Westervoort, 31 januari 2021

M. Sluiter MA	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester